

Aan

Minister VWS

Deadline: Z.S.M.

nota

Audiofragmenten OMT-vergaderingen

TER BESLISSING

Secretaris Generaal / plv.

Secretaris Generaal

plv. SG

Nafase Covid-19

Opgesteld door

Datum

19 oktober 2022

Kenmerk

3453199-1038241-NC19

Uw kenmerk

Zaaknummer

Bijlage(n)

2

1. Aanleiding

Op vrijdag 14 oktober jl. bent u mondeling geïnformeerd over de aanwezigheid van geluidsfragmenten van OMT-vergaderingen bij het kerndepartement van VWS. Vervolgens heeft u VWS en RIVM direct opdracht gegeven om deze situatie verder te onderzoeken met als doel om hier de Kamer zo snel mogelijk over te informeren. De afgelopen maanden heeft u namelijk op verschillende momenten¹ - en tijdens de debatten op 24 mei en 4 oktober jongstleden - antwoorden gegeven op Kamervragen over geluidsopnamen van vergaderingen van het OMT. In uw reactie op deze vragen heeft u mede aangegeven dat dergelijke opnamen - na het definitief vaststellen van het verslag - worden verwijderd.

In bijgevoegde brief gaat u in op de achterliggende oorzaken van de ontstane situatie.

2. Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd om akkoord te gaan met het versturen van bijgevoegde brief aan de Kamer.

3. Kernpunten

De oorzaken van de aanwezigheid van geluidsfragmenten van OMT-vergaderingen liggen in het niet tijdig opvolgen van het hiervoor geldende protocol door het RIVM. In dit protocol is opgenomen dat geluidsopnamen na het definitief vaststellen van het verslag worden verwijderd. Ook zijn er vervolgens geluidsbestanden onbedoeld en onterecht verzameld als onderdeel van grote hoeveelheden relevante COVID-19-data en documenten ten behoeve van openbaarmaking via de Wet open overheid (Woo). Dit gebeurt middels een geautomatiseerd proces van documenten- en dataoverdracht van het RIVM aan VWS. Hierdoor is een aantal (nog) niet door het RIVM vernietigde audiobestanden van officiële OMT-vergaderingen onbedoeld en onterecht in de data-export terecht gekomen. Ook is gebleken dat er (concept-)verslagen van het OMT zijn meegegaan in de export van data. Op dit moment is vastgesteld dat het om ongeveer 30 audiofragmenten gaat die betrekking hebben op OMT-vergaderingen. Het betreft hier niet een audiobestand van de OMT-vergadering van 14 april 2020.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 2377, 2868 en 3087, Aanhangsel van de Handelingen

Op 24 mei en 8 juni jl. is er contact geweest tussen RIVM en VWS over de audiobestanden. Op 8 juni jl. heeft het RIVM VWS verzocht om de aanwezige bestanden te verwijderen. Conform gemaakte afspraken met het RIVM heeft VWS de bestanden een vertrouwelijke classificatie gegeven, echter niet verwijderd vanwege andere prioriteiten op dat moment. Tot slot is VWS op 6 oktober jl. door het RIVM gevraagd om de bestanden te verwijderen die onbedoeld en onterecht in het bezit waren gekomen van VWS.

Datum
19 oktober 2022
Kenmerk

Het RIVM heeft vanwege deze situatie stappen ondernomen door het protocol aan te scherpen. Ook worden audiobestanden - tot aan het moment dat OMT-verslagen nog niet definitief zijn - op een aparte locatie opgeslagen en bewaard om te voorkomen dat deze bestanden automatisch meegaan in de genoemde dataoverdracht naar VWS

Volgens uw besluit worden de nu nog beschikbare fragmenten bewaard. Eerder heeft u aangegeven² dat het 'belang van de staat' aan het openbaar maken in de weg staat. Het is in het belang van de staat om de gemaakte afspraken met de OMT-leden te waarborgen en de informatie niet te verstrekken aan de Kamer. Het is in het belang van de staat om de gemaakte afspraken met de OMT-leden te waarborgen en de informatie niet te verstrekken aan de Kamer. Eventuele (toekomstige) opnamen zullen in overeenstemming met het protocol door het RIVM direct worden vernietigd na het vaststellen van het verslag. Tot dat moment worden deze bestanden separaat en veilig bewaard.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

De Kamer heeft op verschillende momenten vragen gesteld over dit onderwerp. Met het toesturen van deze brief informeert u de Kamer over de ontstane situatie.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Via deze Kamerbrief geeft u een toelichting op de achterliggende oorzaken van de geconstateerde aanwezigheid van de audiobestanden. Ook geeft u aan welke stappen het RIVM zet betreffende het genoemde protocol en de overdracht van data.

c. Financiële en personele gevolgen

N.v.t.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

Aan het in de Kamerbrief genoemde besluit om de aanwezige fragmenten te bewaren, ligt een juridische toets door de directie WJZ ten grondslag. Dit advies is als bijlage aan deze nota toegevoegd.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Er heeft afstemming plaatsgevonden met de directie WJZ en met het RIVM.

f. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

g. Toezeggingen

² Kamerstuk 25 295, nr. 1869

N.v.t.

h. Fraudetoets

N.v.t.

Datum

19 oktober 2022

Kenmerk

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

1. Dienen audiofragmenten van OMT-vergaderingen opgenomen door het Centrum Infectieziektenbestrijding (CIB) t.b.v. het opstellen van concept-verslagen, aan de PE-commissie ter beschikking te worden gesteld?

Onderdeel van een parlementaire enquête is het vorderen van (afschriften van) documenten en schriftelijke inlichtingen. Onder 'document' verstaat de wet: een schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat, zoals bijvoorbeeld een audio-fragment. Op de vorderingen volgen doorgaans onderhandelingen tussen Tweede Kamer en het betrokken ministerie over de status van bepaalde documenten. Het kan zijn dat de Kamer alle documenten wil hebben, het kan ook zijn dat men een selectie wil. Hierbij komt ook de vertrouwelijkheid aan de orde.

Net als andere inlichtingenplichten kent de Wet op de parlementaire enquête verschoningsgronden. Op deze verschoningsgronden kan *in elke fase* van de enquête een beroep worden gedaan. Dat kan dus ook direct nadat de vordering is gedaan door de Tweede Kamer. De verschoningsgrond 'belang van de staat' geldt uitsluitend voor (oud-) bewindspersonen en (oud-)ambtenaren. De overige gronden gelden voor *alle* getuigen en deskundigen. Voor de invulling van de verschoningsgrond 'belang van de staat' wordt aangesloten bij de invulling van artikel 68 Grondwet.

Wanneer de audiofragmenten en daarop gebaseerde OMT-verslagen openbaar zouden worden gemaakt, wordt vrije gedachtenvorming binnen het OMT onmogelijk gemaakt. Deelnemende experts zullen zich niet meer vrij voelen zich te uiten, wetende dat de informatie achteraf openbaar wordt gemaakt. Daarmee zullen de leden niet meer bereid zijn hun expertise en mening met elkaar te delen, waardoor het OMT als geheel niet meer functioneert. Openbaarmaking van OMT-notulen raakt zodoende aan het belang van de staat en ligt daarom niet in de rede.

Mocht bepaalde vertrouwelijke informatie toch met de enquêtecommissie gedeeld worden, dan bepaalt art. 40 Wpe dat de enquêtecommissie voor de periode nadat zij haar rapport heeft aangeboden aan de Kamer beperkingen kan stellen aan de openbaarheid van deze documenten. Doorgaans vinden ook daarover onderhandelingen met het ministerie plaats.

Gedurende de enquête zijn de documenten sowieso niet openbaar.

2. Mogen die audiofragmenten vernietigd worden?

Als de Kamer erom vraagt of als er een Woo-verzoek is ingediend dan mogen geen documenten (die onder reikwijdte van het verzoek vallen) verwijderd worden, dat geldt ook voor audiofragmenten.

Voorafgaand aan een dergelijk verzoek geldt dit niet. Dan is de Archiefwet leidend: enkel archiefwaardige documenten moeten worden bewaard. Gelet op de groeiende hoeveelheid informatie is op grond van de Archiefwet het uitgangspunt:

vernietigen, tenzij. Daarom heeft de overheid/VWS selectielijsten waarin ten minste wordt aangegeven welke archiefbescheiden voor vernietiging in aanmerking komen. In de praktijk komt het erop dat meer dan archiveren = selecteren = zo'n 90 % documenten vernietigen. In dit licht is het ook verstandig geweest dat het RIVM niet meer beschikt over die audiofragmenten: de informatie die daarop stond is immers verwerkt in het verslag. Gebleken is dat het kerndepartement wel beschikt over die audiofragmenten, omdat zij zijn overgebracht naar en vertrouwelijk bewaard door NC-19. Nu er in de Tweede Kamer vragen zijn over het bestaan van die audiofragmenten, wordt afgeraden om die fragmenten alsnog te vernietigen, ook al biedt de Archiefwet daarvoor ruimte.

Datum
19 oktober 2022
Kenmerk

Overigens zij opgemerkt dat het rücksichtlos bewaren van alle documenten, of dat nu apps, mails, audiofragmenten of wat dies meer zij, om verschillende redenen wordt afgeraden:

- er wordt meer bewaard dan waartoe de Archiefwet verplicht,
- het is de vraag of voldaan wordt aan de AVG die dataminimalisatie voorschrijft,
- het verschuift de selectieplicht die voortvloeit uit de Archiefwet naar een later moment en
- alle bewaarde documenten vallen onder de Woo, waardoor een buitenproportionele werklast wordt veroorzaakt.

3. Moeten audiofragmenten als zij niet vernietigd zijn, door het kerndepartement worden teruggegeven aan het RIVM?

Het RIVM is een onderdeel van het ministerie van VWS en werkzaam onder 100 % ministeriële verantwoordelijkheid. Het schuiven met documenten heeft in dat opzicht ook geen zin. Daarenboven heeft het RIVM vanuit de Archiefwet gezien niet onjuist gehandeld door de audiofragmenten te vernietigen nu deze niet verplicht om alles te bewaren. De desbetreffende informatie is wel beschikbaar via de concept-verslagen.

